

VENTS DEL MÓN, 77-78, gen. - jun. 2017

Butlletí d'informació ètica, editat pel GCTPFNN

S'encoratja la seva reproducció, però sempre citant la font de procedència

EDITORIAL

Les subhastes del govern espanyol

El *gobierno del Reino de España* després d'haver-se carregat la política de *Feed-In-Tarif (FIT)*, copiada d'Alemanya i que tan bons resultats ha donat arreu on s'ha dut a terme, ara estableix una política de subhastes per fer veure que dona suport a les tecnologies renovables, quan els mecanismes de subhasta, si alguna cosa han demostrat, és que són mecanismes d'intervenció en el mercat molts menys efectius que les polítiques FIT. Per això, reproduïm, en català, dos articles contra les subhastes.

Però els fonamentalistes incendiàries del clima, liderats pels germans Nadal (Alvaro i Alberto) que estan portant a terme les nefastes polítiques dissenyades per la FAES, en contra de les energies renovables, han rebut una primera clatellada: el 4 de maig de 2017 es va fer pública la sentència del tribunal arbitral (ICSID) en la disputa entre el fons Eiser (i l'empresa Energía Solar Luxemburg) i l'Estat espanyol, on es reconeixen els danys per un import de 128 milions d'euros més interessos, per la vulneració de l'Article 10 (1) del tractat de la Carta de l'Energia (TCE), donats els canvis legislatius que s'han produït al *Reino de España* referents a les renovables. En concret, el tribunal arbitral diu: "No obstant això, l'obligació que estableix l'article 10, apartat 1, TCE, d'atorgar un tracte just i equitatiu, implica que el marc normatiu aplicable a una inversió no es pugui canviar radicalment de manera que privi els inversors del valor de la seva inversió".

Si totes les reclamacions que hi ha actualment en tribunals arbitral acaben amb sentències semblants, l'Estat espanyol haurà de fer front a pagaments milionaris. La paradoxa existent, però, és que mentre els inversors estrangers estan protegits pel Tractat de la Carta de l'Energia, els inversors locals no tenen, ni de lluny, el mateix nivell de protecció. I no solament això, sinó que els pagaments que haurà de fer l'Estat espanyol sortiran de les seves arques, a les quals contribueix la ciutadania.

En un cas com el que comentem, **els pagaments els haurien d'afrontar totes aquelles persones que han modificat retroactivament la regulació que en el seu dia va ser vigent per promoure les renovables.** I no solament això, sinó que les persones que modificaren la regulació (inspirant-la redactant-la i/o implementant-la) vulnerant tractats existents, haurien de ser jutjades pels seus actes i condemnades de forma escaient.

LES SUBHASTES: UNA DECLARACIÓ DE GUERRA CONTRA LA DEMOCRATITZACIÓ DE L'ENERGIA?

El dia següent dels Sants Innocents, el govern del regne d'Espanya, a través del recentment remodelat i flamant Ministeri d'Energia, Turisme i Agenda Digital, anunciava que havia enviat a la CNMC una proposta de normativa per poder incorporar al sistema elèctric nova energia renovable mitjançant un mecanisme de subhastes competitives. El govern preveu la introducció de 3.000 MW d'energia renovable mitjançant aquest mecanisme al qual qualifica de tecnològicament neutral.

En la proposta de Reial Decret, el govern del partit que més mal ha fet a la credibilitat jurídica d'Espanya, s'afanya a escriure "aquest sistema proposat està alineat amb les línies proposades de la Comissió Europea en el seu paquet d'hivern, que recentment ha donat a conèixer (*Energy package: clean energy for all the Europeans*)" i en què es determina que seran les subhastes la forma de promoció de les renovables.

És coneguda la posició de la Comissió Europea contra les polítiques de *Feed-in-Tariff* - *FIT* que tan bons resultats han tingut en tots els llocs on s'han dut a terme per accelerar la transició cap al 100% d'energia renovable. No ha existit, fins al present, cap política d'introducció de les tecnologies renovables més efectiva que les que, des de la iniciativa ciutadana i local, es van anar desenvolupant a Dinamarca i Alemanya, arribant als seus respectius Parlaments, i es van copiar, mes o menys encertadament, en molts països.

Però, des de finals dels anys 90, la Comissió Europea ha manifestat reiteradament la seva creixent hostilitat a les polítiques FIT, que han permès l'entrada de nous actors en els mercats de l'energia. I no només això, sinó que les polítiques FIT han fet possible un ràpid desplegament de les renovables, amb la consegüent oposició dels actors energètics convencionals (els antics monopolis, avui reconvertits en oligopolis). Mitjançant aquest gran i ràpid desplegament, s'ha possibilitat el desenvolupament de noves indústries d'equips, la innovació tecnològica s'ha disparat i les grans empreses energètiques s'han vist forçades a tractar equitativament als nous entrants en un negoci (el de l'energia) que elles creien, i alguns encara creuen, que és seu i únicament seu.

Però, llavors per què la burocràcia de la Comissió Europea és hostil, i actua contra, les polítiques FIT? La Comissió Europea va començar a dir no a les polítiques FIT allà per l'any 1997 i molta gent creiem que aquesta opció (hostilitat contra les polítiques FIT) és, d'alguna manera, una decisió ideològica, ja que la Comissió ha fet l'opció d'imposar un mercat únic de l'energia a nivell europeu, considerant que això és el més important i que els seus millors aliats en aquest assumpte són les grans empreses oligopolístiques de l'energia. En el llenguatge que utilitzen, tant la Comissió Europea com els directius de les grans corporacions de l'energia, sempre parlen del 'mercat lliure de l'energia' quan el que realment busquen és el manteniment de l'estatu-quo d'oligopolis energètics. Pretenen aparentar que això és per augmentar la 'competitivitat', quan en realitat imposen el domini aclaparador d'uns pocs, eliminant la competència de molts.

La meva experiència personal, al costat de la d'altres persones, m'ha demostrat i convençut que la millor manera de garantir mercats realment lliures, cada vegada més lliures, són les polítiques FIT, que han fet possible que en alguns països centenars de milers de ciutadans siguin propietaris de sistemes de generació solar, eòlica, biogàs, etc. Les polítiques FIT garanteixen la llibertat per a tots els actors, no la llibertat per a un reduït grup d'ells.

Les polítiques *FIT* han fet possible que la riquesa que es crea mitjançant les tecnologies per a la captació, transformació i ús de l'energia que contenen els fluxos biosfèrics i litosfèrics es reparteixi entre moltes més mans que les d'unes poques empreses. I això és el que fa mal a les antigues empreses monopolistes de l'energia.

Davant aquest avanç de la democràcia energètica, la burocràcia de la Comissió i els seus aliats empresarials no han dubtat a imposar les subhastes com a mecanisme per desenvolupar les renovables. Mecanismes als quals només tenen accés les grans empreses impeding d'aquesta manera que la ciutadania, de forma individual i/o col·lectiva, pugui ser la principal actora en els mercats de l'energia.

L'energia, des del moment en què deixa de ser un bé comú, i com a tal a l'abast de tothom, i passa a ser una mercaderia, esdevé un mecanisme d'extracció de riquesa, tant de territoris com de societats humanes, i d'apropiació, en mans de minories, de la riquesa generada, creant relacions de poder (domini sobre societats i sistemes naturals), desigualtat (accés a l'energia, pobresa energètica), injustícia (espoli de territoris), etc.

Avui, amb les tecnologies renovables, s'ha obert la porta a modificar la situació heretada del segle XX. I això és possible mitjançant la democratització de l'energia, exercint la democràcia en el camp de l'energia. Avui ja és possible que les persones procedeixin a l'apropiació social de les tecnologies que permeten la captació, transformació i ús de l'energia que contenen els fluxos biosfèrics i litosfèrics. Però, seran les societats humanes actuals a l'altura del repte que tenen davant seu?

Estic convençut que les subhastes, per mes que les qualifiquin com 'competitives' i tecnològicament 'neutrals', mai ens ajudaran a obrir la porta de la democràcia energètica al nostre país, mes bé la impediran.

Font: <https://www.energias-renovables.com/pep-puig/las-subastas--una-declaracion-de-guerra-20170109>

PER QUÈ ELS POLÍTICS PREFEREIXEN SUBHASTES?

Al Regne d'Espanya, hem viscut una de les experiències més reeixides del món en el desenvolupament de les tecnologies per a l'aprofitament de l'energia continguda en els fluxos biosfèrics. I també hem experimentat la més nefasta pràctica de com destruir, d'una batzegada, tot el prèviament construït.

L'èxit es va deure a les polítiques de desenvolupament tecnològic, que en el marc de les tecnologies renovables, es coneixen amb el nom de *Feed-In-Tariff* o *FIT*, que han convertit a països com Dinamarca o Alemanya en indiscutibles líders tecnològics. Aquesta política va ser copiada a Espanya pel govern popular del Sr. Aznar i va ser posteriorment desenvolupada pel govern socialista del Sr. Rodríguez Zapatero. Al final del mandat socialista i, sobretot en el nou govern popular, hem vist com els polítics es van plegar als dissenys de l'oligopoli elèctric que va experimentar, en la seva pròpia pell, com el sector de les renovables els anava menjant terreny. I van destruir les polítiques *FIT*, abocant a la pràctica paralització del sector.

Davant la perspectiva que Espanya no assoliria els objectius fixats per la UE per al 2020, el govern popular s'ha afanyat a convocar subhastes per, diuen, continuar el desenvolupament 'ordenat' de les renovables. . . .

Però, quina diferència hi ha entre les polítiques *FIT* i els mecanismes de subhasta? Les dues són polítiques de clara intervenció en el mercat, per mes que els fonamentalistes del mateix diguin el contrari. Així, mentre les primeres fixen els preus per a cada tecnologia, deixant que el mercat determini la potència a instal·lar, les segones fixen la potència a instal·lar i deixen que el mercat determini els preus.

Les polítiques *FIT* són polítiques per al desenvolupament tecnològic de les diferents tecnologies de generació d'electricitat mitjançant fonts renovables. Es basen en: a) prioritat d'accés a la xarxa de l'electricitat renovable, b) obligació de les empreses distribuïdores a comprar l'electricitat generada mitjançant renovables i c) fixació d'un preu mínim per al kWh generat amb renovables, de manera que garanteixi un retorn raonable perquè sigui atractiu per als inversors i els usuaris.

En el moment en què un país decideix impulsar polítiques *FIT*, és bàsic que es tingui en compte el diferent grau de maduresa de cada tecnologia específica. Per això, també han de ser diferents els preus de generació que es determinin per a cada tecnologia. I un cop fixats els preus, es deixa que el mercat decideixi lliurement la potència a ser instal·lada per a cada tecnologia. Però el més important de les polítiques *FIT* és que els polítics, i els seus equips tècnics, siguin capaços d'anar ajustant els preus, al llarg del temps, en funció de com vagin evolucionant les respectives corbes d'aprenentatge de cada tecnologia. I això va ser precisament el que no van saber, o no van voler, fer els governs del regne d'Espanya. . .

En les polítiques *FIT*, el preu fixat del kWh generat per a cada tecnologia no és una garantia de res, sinó que és un objectiu, ja que el govern no promet als inversors o usuaris que el vent bufarà o que el Sol brillarà, ja que el retorn de la inversió està lligat al nombre de kWh produïts. Els inversors o usuaris corren amb el risc empresarial que la tecnologia escollida no funcioni adequadament, tingui fallades o que l'emplaçament escollit no compleixi les expectatives.

El gran avantatge de les polítiques *FIT* és que promouen i garanteixen la llibertat d'entrada en el mercat de múltiples i variats actors, trencant el tradicional monopoli o oligopoli dominant el sector elèctric. En el cas d'un país que vulgui caminar per la via de la transició energètica cap al 100% renovable, és absolutament necessari: 1) que es faciliti l'entrada nous actors en el mercat per trencar el domini que sobre ell exerceixen unes poques empreses i 2) que les regles d'aquest joc no les dictin les grans corporacions del negoci elèctric, sinó que estiguin inspirades en el bé comú.

Les subhastes, que tan en boca estan dels suposats defensors de l'anomenat 'mercat lliure', són el mecanisme que el regne d'Espanya comença a instaurar, seguint les orientacions actuals de la Comissió Europea, que des de fa temps ve posant de manifest la seva oposició a les polítiques *FIT*. L'encant de les subhastes subjau en el fet que els governs i els seus assessors tècnics es lliuren de la 'càrrega' d'haver de determinar els preus (i evitar ser criticats i/o ser vistos com els 'culpables' dels incompliments dels objectius). Solen manifestar que 'el mercat té més coneixement' i, per tant, 'sap fixar millor els preus'.

Però, què hi ha de realitat en això?. En nombrosos països on s'han utilitzat les subhastes, si bé poden determinar preus inferiors (a causa de millors condicions eòliques o solars), moltes vegades això es tradueix en el fet que els projectes no arriben a materialitzar-se, ja que per guanyar es fan ofertes amb baixes temeràries. Per això, sempre les subhastes van

acompanyades amb el requeriment que els participants hagin de dipositar fiances, moltes vegades de quanties molt importants. Els governs que les convoquen, intenten evitar amb això (infructuosament la majoria de vegades) que els participants facin ofertes que no permetin materialitzar el projecte.

Això fa que només participin en les subhastes grans empreses que disposin d'una gran liquiditat, cosa que acaba facilitant la reproducció de les estructures oligopolístiques o monopolístiques. En general, l'experiència ha demostrat que les subhastes tendeixen a produir un gran nombre de perdedors i un molt petit nombre de guanyadors, mantenint l'estructura de domini, basant-se grans empreses, que ha caracteritzat el sector de l'electricitat al segle passat .

Les subhastes, com a mecanisme de desenvolupament de les tecnologies per a l'aprofitament de l'energia continguda en els fluxos biosfèrics, són una clara manifestació de la incompetència política de les castes tecno-burocràtiques, que solen dominar els aparells de l'Estat, sobretot quan els Parlaments deixen d'exercir la seva funció POLÍTICA. I, per tant, les subhastes són una clara barrera al sorgiment i expansió de la DEMOCRÀCIA energètica.

Només amb la DEMOCRÀCIA energètica serà possible materialitzar un sistema energètic al servei de la ciutadania, que no només garanteixi el dret a escollir entre un subministrament energètic net i un de brut a les persones usuàries de l'energia, sinó que també garanteixi a les persones, de manera individual o col·lectiva, l'exercici del seu dret a l'apropiació social de les tecnologies necessàries per captar, transformar i fer servir l'energia, lliure i gratuïta, continguda en els fluxos biosfèrics i litosfèrics que tan generosament ens ofereix el nostre planeta.

Font: <https://www.energias-renovables.com/pep-puig/por-que-los-politicos-prefieren-subastas-20170504>

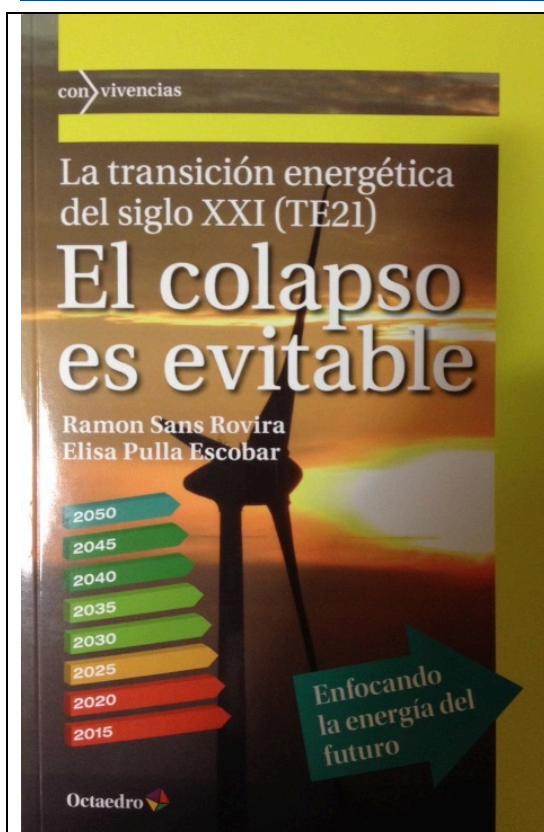
Botiga / Llibreria

Pels lectors/lectores de Vents del Món es disposa d'un estoc de publicacions referents a energies renovables. El preu de venda és:

- *Urban Energy Transition* (Elsevier): 90 €
- *100% Renewable* (Earthscan): 35 €
- *Autonomía energética* (Icària): 20 €
- *Imperativo Energético* (Icària): 20 €
- *Radiating Posters* (WISE/Laka Foundation): 25 €
- *Wind Energy International 2007/2008* (WWEA): 40 €
- *Wind Energy International 2009/2010* (WWEA): 50 €
- *Wind Energy International 2011/2012* (WWEA): 60 €
- *La transición energética del siglo XXI (TE21). El colapso es evitable*: 21€
- *La transició energètica del segle XXI (TE21). El col·lapse és evitable*: 21€
- *Alta Tensión: Por un nuevo modelo energético sostenible, democrático y ciudadano*: 15 €

Es poden fer comandes a: ecoserveis@energiasostenible.org

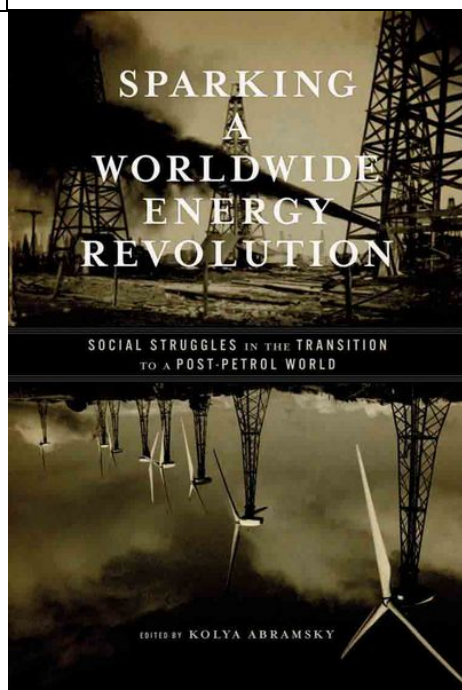
Lloc de lliurament (horari a convenir): Ecoserveis, Girona 25, ent., 08010 Bcn.

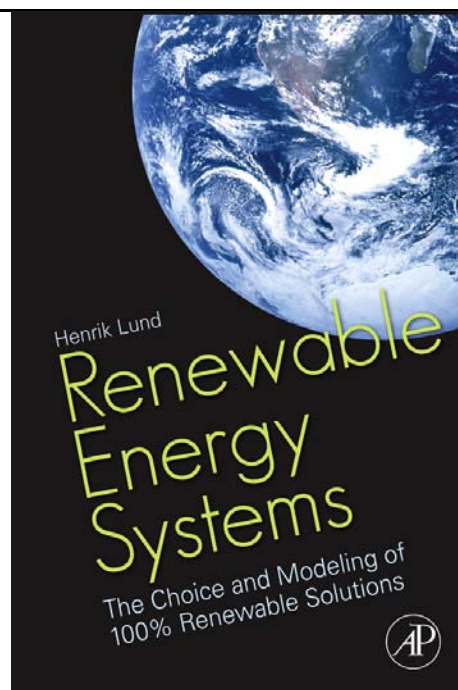
Sans Rovira, R., E. Pulla Escobar (2013)
La transición energètica del siglo XXI (TE21):
El colapso es evitable, Octaedro, Barcelona

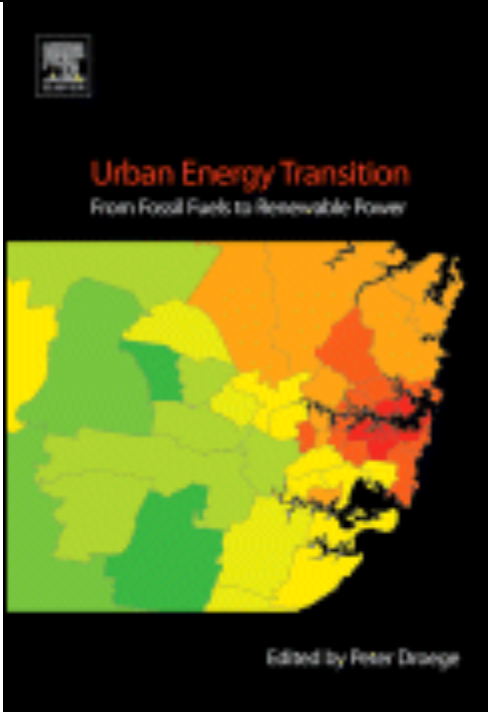
Sans Rovira, R., E. Pulla Escobar (2014)
La transició energètica del segle XXI (TE21):
El col·lapse és evitable, Octaedro, Barcelona

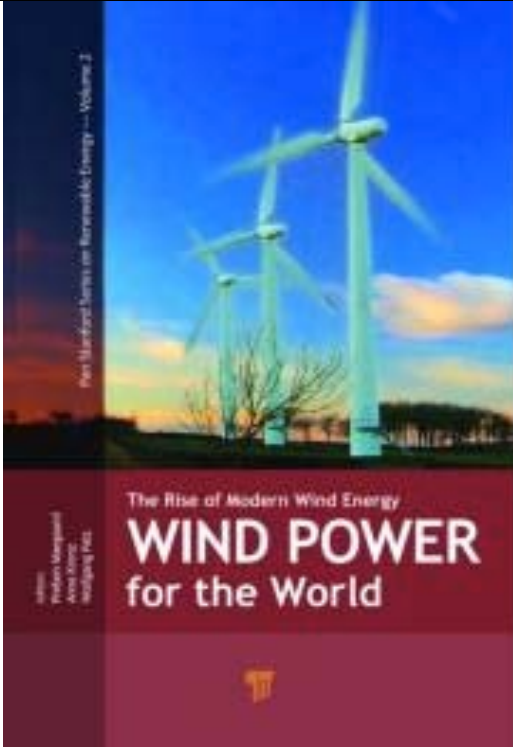
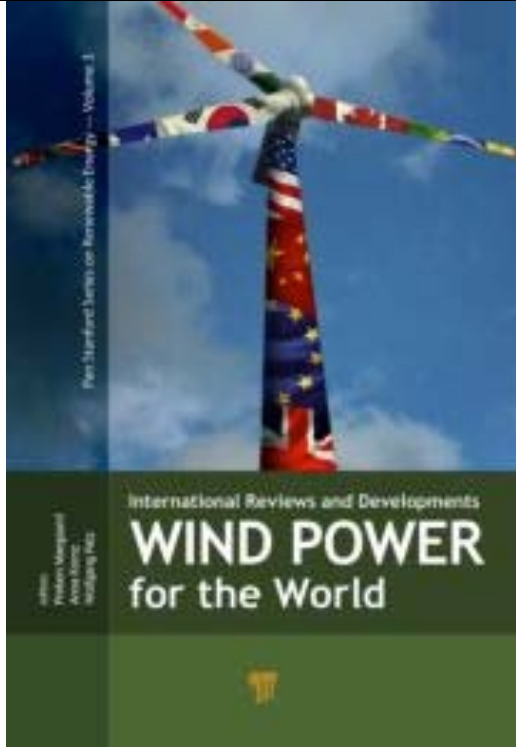

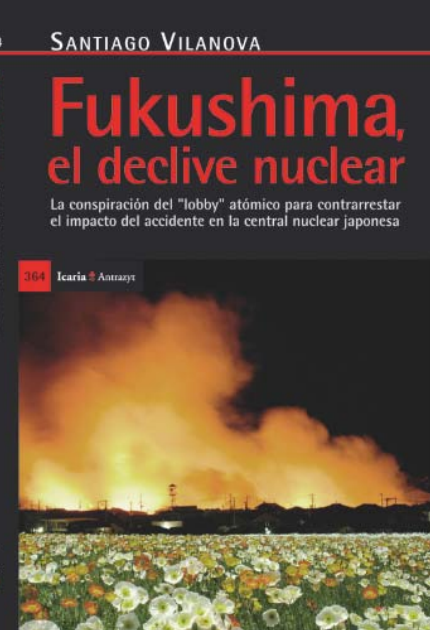
Abramsky, K., editor (2010) Sparking a Worldwide
Energy Revolution: Social Struggles in the Transition
to a Post-Petrol World, AK Press, Oakland, CA and
Edinburgh, Scotland

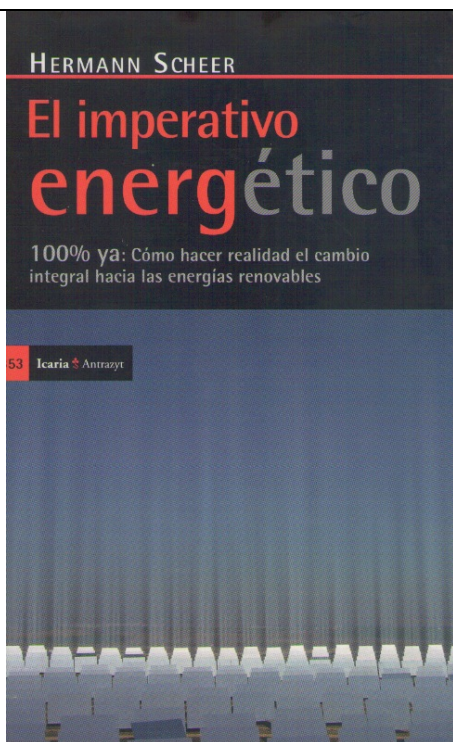
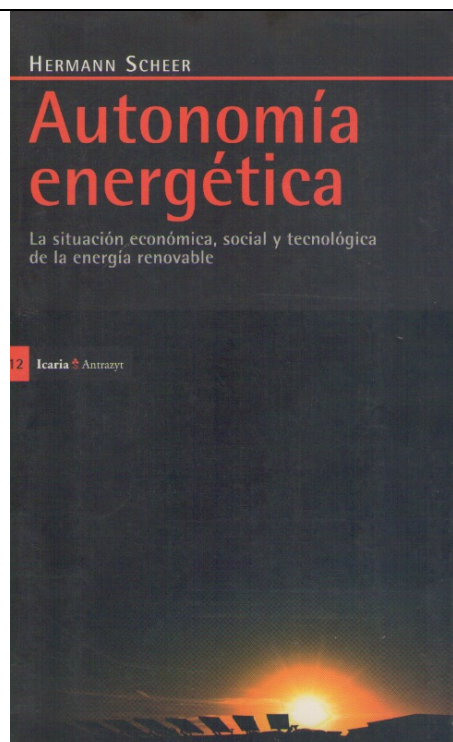

Lund, H. (2009) Renewable Energy Systems:
The Choice and Modeling of 100%
Renewable Solutions, Elsevier, London

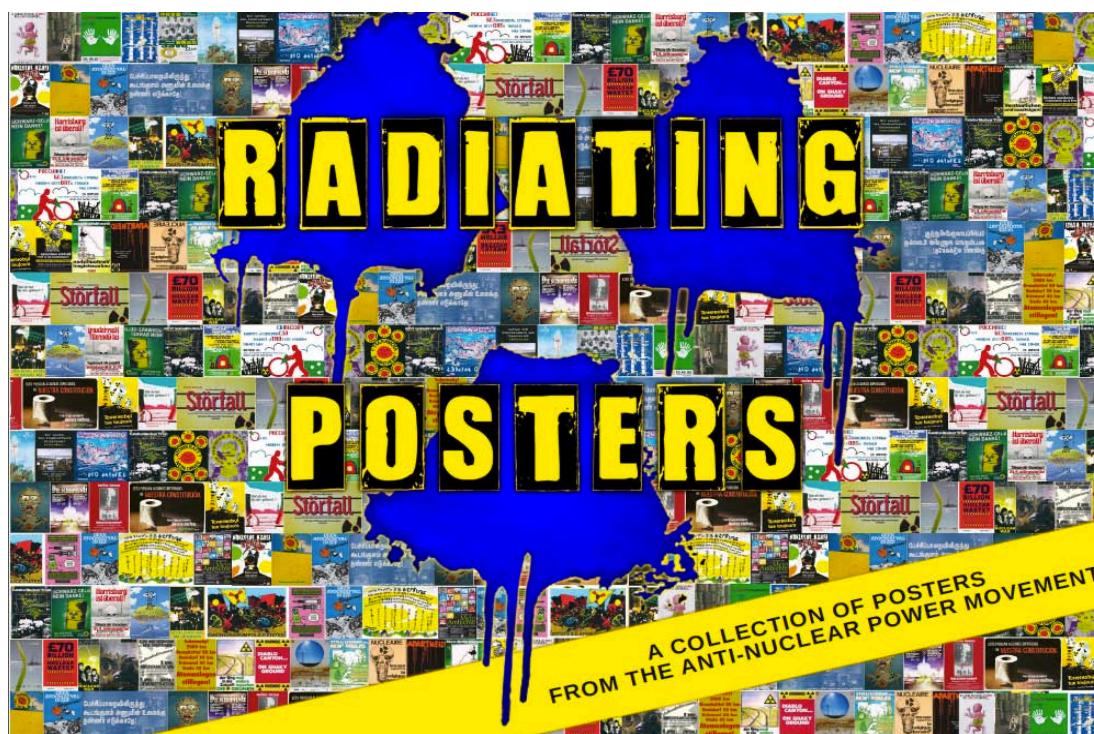
	
Droege, P. (2009) 100% Renewable: Energy Autonomy in Action, Earthscan, London	Droege, P. (2009) Urban Energy Transition: From Fossil Fuels to Renewable Power, Elsevier, London

	
Maegard, P. Et alii (2013) Wind Power for the World: The Rise of Modern Wind Energy, Pan Stanford, Singapore	Maegard, P. Et alii (2013) Wind Power for the World: International Reviews and Developments, Pan Stanford, Singapore

 Santiago Vilanova La BOMBA ATÒMICA de FRANCO Col·lecció Descoberta Llibres de l'Index	 364 SANTIAGO VILANOVA Fukushima, el declive nuclear La conspiración del "lobby" atómico para contrarrestar el impacto del accidente en la central nuclear japonesa 364 Icaria Antrazyt
Vilanova, S. (2011) La bomba atòmica de Franco, Llibres de l'Index, Barcelona	Vilanova, S. (2012) Fukushima: La conspiración del 'lobby' atómico para contrarrestar el impacto del accidente en la central nuclear japonesa, Icaria, Barcelona

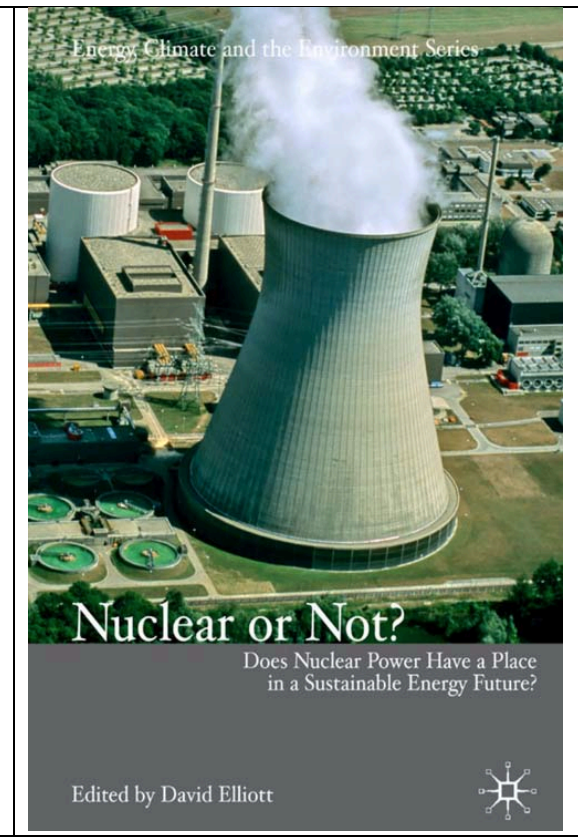
 HERMANN SCHEER El imperativo energético 100% ya: Cómo hacer realidad el cambio integral hacia las energías renovables 53 Icaria Antrazyt	 HERMANN SCHEER Autonomía energética La situación económica, social y tecnológica de la energía renovable 12 Icaria Antrazyt
Scheer, H. (2011) El imperativo energético. 100% ya: Cómo hacer realidad el cambio integral hacia las energías renovables, Icaria Antrazyt, Barcelona, Catalunya	Scheer, H. (2009) Autonomía energética: la situación económica, social y tecnológica de la energía renovable, Icaria, Barcelona

J.V. BARCIA MAGAZ Y COTE ROMERO (eds.) Alta tensión Por un nuevo modelo energético sostenible, democrático y ciudadano 419 Icaria Antrazyt	Sebastià Riutort Isern Energía para la democracia
Barcia Magaz, J.V. y C. Romero (2014), Alta Tensión: Por un nuevo modelo energético sostenible, democrático y ciudadano, Icaria Antrazyt, Barcelona, Catalunya	Riutort Isern, S. (2015) Energía para la democracia FUHEM Ecosocial, Madrid

Dirk Bannink (2011) Radiating Posters: A collection of posters from the global movement against nuclear power, WISE / Laka Foundation (traducció castellana del text original realitzada pel GCTPFNN), WISE / Laka Foundation / GCTPFNN

Novetats editorials

 ENERGY TRANSFORMATION AN OPPORTUNITY FOR EUROPE CLAUDE TURMES	 Energy, Climate and the Environment Series Nuclear or Not? Does Nuclear Power Have a Place in a Sustainable Energy Future? Edited by David Elliott
Turmes, C. (2017), Energy Transformation: an Opportunity for Europe, Biteback Publishing, London	Elliott, D. (ed.) (2017), Nuclear or Not? Does Nuclear Power Have a Place in a Sustainable Energy Future?, Palgrave Macmillan UK